

תהלתו בקהל הסיידים

דברי תורה, סיפורים ומשלים מאת המנהל הר"ח ר' יצחק אהרן קליין שליט"א

גליון תקמ"ז

ולבכתה כ' קטנה

לספור לשרה ולבכותה, מדוע אחר את הבכיה עד לאחר ההספד, הרי בדרך הטבע והנימוס קודם בא הבכיה על הפטירה ואח"כ ההספד, אבל כאן אצל אברהם שבא מהר המוריה, כמו"ש ברש"י 'מהיכן בא מהר המוריה' ושש ושמונה שעמד בסיון העשירי מרוב שמחה ונתברך שם בברכה כפולה לכן בכה רק קצת לאחר שהספידה. (כתב סופר שערי שמחה)

ולבכתה כ' קטנה

להבין למה דוקא האות כ' קטנה. להורות שלא בכה על היופי המרומז באות כ' כמו"ש בת כ' כבת ז' ליופי לכן לא הרבה לבכות על זה. (בכורי אביו)

עו"ל לרמז כי בכה על בתו שמתה בו ביום ששרה מתה, ובלי אות כ' הרי זה ולבתה.

(מעיינה של תורה)

בכסף מלא יתנה לי

המשא ומתן שלהם היה, שאברהם רצה מעפרון שהיה כעת המושל שיעשה לקנה שהאיסור למכור לגר אחווה לקרקע זה דוקא בתור מכירה אבל בתור מתנה מותר ליתן לגר, ולכן אמר בכסף מלא 'יתננה' לי ולא אמר 'מכור' לי, ועפרון אמר שלא יכול לשנות חוק ולעשות חוק חדש כי זה היה לכל באי שער עירו

שכל העם חייבים להסכים, ואז אמר לו אברהם א"כ תמכור לי - לא לצורך קבר - אלא לצורך נחלה ואזי אעשה בו אח"כ מה שארצה. (מלבי"ם)

השדה נתתי לך

עפרון רצה להראות טוב לבו ופזרונו לכבוד זה שנבחר אותו היום למושל, לכן לעיני בני חת אמר השדה נתתי לך כמתנה ואח"כ בינו לבינו כשלא באו ולא שמעו אנשי העיר אמר לו ד' מאות שקל כסף בינך וביני מה היא. (ילקוט אליעזר)

המושל בכל אשר לו

בחובת הלבבות שער יחוד המעשה פרק ה' כתב: חוב על האדם לנצח ולמשול על האוייב הפנימי היצה"ר ולא להיות נמשל ממנו, והוא 'המושל בכל אשר לו' - על עצמו, אבל אם יחיד נמשל ויתן ליצה"ר לשלוט עליו, על זה נאמר בתהלים מט 'נמשל - כהמשל נדמו, אותו האדם שהוא נמשל מיצה"ר ולא מושל עליו נדמה ככהמות, וכן יש לפרש הפסוק בהושע ב, 'וכסף הרבתי להם וזהב עשו לבעל' שהם עשו הכסף והזהב לבעלים עליהם ולא נתן הקב"ה לאדם ממון שישלוט עליו אלא הוא צריך לשלוט על הממון שקיבל מה' ולעשות בו מצוות ומעשים טובים. (שם)

ויאמר עבד אברהם אנכי

פירוש, העבודת ה' של אברהם הוא 'אנכי ה' אלוקיך', שהוא מגלה אלקותו ואדנותו יתברך שמו בכל מקום אשר מגיע לשם, ועבדו שהוא אליעזר

מספר תיקף מדתו זאת של אדוניו וזה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים.

(הצ"ר ר' שלמה קארלינער זצ"ל)

ויאמר הגמייאני נא מעט מים

לא שאל את שמה בראשונה, רק ביקש מים ואח"כ שאל בת מי את. כי רצה לדעת אם נותנת לו מים כי יש לה לב טוב, כי אם היה שואל קודם את שמה אז יש לחשוש שרועה לספר בשבחה ולכן מנסה אותה ולכן שואבת לו מים, אבל אם אינו יודע מי היא וביקש מעט מים והיא נתנה לו יותר כמה שביקש אז זה הוכחה בבירור שלא עשתה זאת מחמת כבוד ופרסום אלא למען עשות טוב. (כתב סופר)

דבר חכמה

וישתחו אברהם לפני עם הארץ

ה'נודע ביהודה' הלך לקבץ נדבה לדבר חשוב, והגיע לבית קמצן וגם רוח, אמר מלווהו של הנודע ביהודה שאין נאה לרב ללכת לביתו של זה, ענה לו הנודע ביהודה, כשצריך לחלוב פרה בעל כרחך מתכופפים לפניו וחולבים אותה, ולכן מוכן אני להתכופף לפניו, ובלבד שנוציא ממנו מטבע לצדקה.

ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך

מדוע קבע עפרון מחיר של ארבע מאות, אמרו בדרך רמז האות האמצעית של עפרון הוא ר' וכן האות האמצעית של אברהם הוא ר' שהם בגימטריא ביחד 'ארבע מאות' וזהו 'ביני ובינך' דהיינו האמצע שלי ושלך, כחשבון הזה אקח ממך.

ותער כדה אל השוקת

אמרו חז"ל בתענית כד, אסור ליהנות ממעשה ניסים שהמים עלו לקראתה מבלי שתשאב ואיך השתמשה במים של נס. אלא לאליעזר נתנה כי היה פקוח נפש שעבר דרך ארוכה והיה בסכנת צמאון ולכן מה שנשאר ותער כדה שפכה הכל אל השוקת ומשא"כ אל הגמלים הלכה ותשאב ואז לא עלו המים לקראתה ונתנה לגמלים.

(הג"ר רבי מאיר אריק זצ"ל)

עו"ל ששפכה המים שנשאר משתיית אליעזר כי איתא בס' חסידים תקלא אסור ליתן לבהמה מן המאכל שעשה עליו ברכה לה, לכן שפכה הנשאר אל השוקת ולא נתנה לגמלים. (אגרא דכלה)

ולרבקה אח ושמו לבן

במסורה מעיניו עוד ולרבקה שנאמר ותהינה מורת רוח ליצחק ולרבקה, לרמז היות שיש לה אח לבן הארמי לכן נולד להם עשו שהיה מורת רוח להם כי רוב בני דומים לאחי האם ולכן יש לברר על אח של המדוברת ורמז לכך אשת חיל מי ימצא ר"ת אחים וכן אותיות מי אח לומר שצריך לברר מי האח ואח"כ לישא אותה. (ילקוט הגרשוני)

מערת שדה המכפלה

החיד"א בשם ר' אליעזר מגרמזיא ז"ל כתב ש'מש"ה ר"ת מערת שדה המכפלה. והובא כך בילקוט ראובני פ' וזאת הברכה בשם ספר התמונה, שמושה רבינו קבור במערת המכפלה יחד עם צפורה

אשתו רק הובא לשם אחרי קבורתם משא"כ הד'

זוגות נקברו שם מיד לאחר מיתתם

בת פלוני לפלוני

בס' 'שפתי חכמים' על ברכות דף ח' מביא בשם רבי הלל קאלאמייע זצ"ל: שאלו מצא או מוצא רק בא"י, אבל זיווג של חו"ל זה לפי מעשיו, לכן אין לשאול מצא או מוצא כי אם הוא צדיק גם היא צדקת כי הכל לפי מעשיו.

ותקה את הצעיף ותתכס

כתב רש"י הק', לשון ותתפעל, כמו ותשבר ותקבר. ויש להבין, למה כתב רש"י לדמות דוקא אל שני תיבות אלו. ויש לומר עפ"י הידוע שיש לאדם ג' זמנים גדולים במשך החיים. האחד בשעה שנולד,

השני בשעת נישואין, והשלישי בעת פטירתו מן העולם ל"ע. והנה בשתיים מן הזמנים בשעת הלידה ובשעת הפטירה אין האדם מתפעל כלל מכל מה שמתרחש מסביבו, משא"כ בזמן החתונה שאז החתן רואה ומרגיש בנפשו כל הנעשה אודותיו

אבל על זה צריך האדם בשעת שמחת החתונה שלא יתפעל ולא יתגאה מכל המתרחש סביבו לרגל שמחתו. והנה ותתכס מרמז על נישואין שמכסים הכלה בכניסתה לחופה ואז ותתפעל שידמה ההתפעלות אז בשעת החתונה כמו בשעת ותשבר המרמז על הלידה היושבת על המשבר, וכמו ותקבר בשעת הפטירה שאז אין האדם מתפעל כלל וכלל כך צריך להיות בשעת הנישואין. (אמרות שהורות)

(אמרי חיים זצ"ל)

עשרה זהב משקלם

איתא בחולין פו, שישכר כל ברכה הוא עשרה זהובים. וכתב הרוקח סימן לזה שכתוב בפרשתינו עשרה זהב משקלם וסמוך לזה כתיב ברוך ה' אלוקי אדוני אברהם. וא"כ המברך מאה ברכות בכל יום זה שוויו של אלף זהובים. וסימנך האלף לך שלמה, מלך שהשלים שלו. ויש להוסיף המשך הפסוק 'ומאתים לנוטרים את פרוי'. דהנה לפי חשבון חסרים בשבת עשרים ברכות, ואמרינן במנחות מג: שיכול להשלים ע"י פירות ומיני בשמים, עוד כתבו הפוסקים דמנין הקרואים לתורה המברכים לפנייהם ולאחרייהם ועונים אמן גם בזה משלימים את המאה ברכות. והו, ה'אלף' לך שלמה - היינו המאה ברכות בכל יום, לכל ברכה עשרה זהובים, ומאתים החסרים בשבת יש ב' עצות. א, לנוטרים את פרוי. ו-ב', חברים מקשיבים לקולך השמיעני - שמכוונים לצאת בברכת העולים לתורה ועונים אחריהם אמן. (הגה"צ רבי שמעלקא מניקלשבורג ז"ע)

יש עוד רמז מה"ת לברכה אחת - עשרה זהובים, כ"ף, בגימ' 100, לרמז על ק' ברכות בכל יום, אחת - עשרה זהב, אחת מהברכות שווה עשרה זהב, שאם אחד חטף מחבירו כגון ששחט עוף שהיה מוכן לחבירו לשחוט חייב לשלם.

ותכל להשקותו ותאמר גם לגמליך אשאל
יש להבין, הרי אמרו חז"ל ברכות מ, על הפסוק ונתתי עשב בשדך לבהמתך, שצריך אדם להקדים לתת מזון לבהמתו ואחר כך לעצמו. ויש לומר, שזה דוקא שאין צער או סכנה, אבל אם יש צער או סכנה לאדם אז יש לחוש לצערו ואח"כ יתן לבהמתו, ולכן, כשביקש הגמלאנו מעט מים מכדך הרגישה הצדקת כי צמא למים ומצטער, לזה אמרה 'שתה'. ואח"כ כשראתה שהוא כבר אינו בצער אז אמרה גם לגמליך אשאל.
(אור החיים הק')

ויבא אברהם לספור לשרה ולבכותה
ברש"י הק' הובא שעי" בשורת העקידה פרהה נשמתה של שרה. ולכאורה למה בכה אברהם, הרי הצדיקים מקבלים בשמחה כל גזירה שנגזר מהשמים, וכן מדוע חיבה חז"ל ימי כבי אבלי, הלא צריכים לקבל הכל בשמחה. אלא דידוע דאין מיתה בלא חטא, ולכן כשיארע לאדם איזה דבר לא טוב צריך להרהר במעשיו ולעשות תשובה, וכן אברהם תלה בעצמו כל ענין עקידה, כי כל זה נעשה לפי שהשטן קטרג שלא הקריב קרבן תודה על לידת יצחק, ואף שהיה העקידה טובה לכל ישראל כמו שפירש רש"י עה"פ ה' יראה עקידה לסלוח לישראל בכל שנה ושנה, ובכל יום ויום אנו מזכירים שבזכות העקידה יגולו רחמי ה' עלינו, ולכן בכה רק קצת כי זה היה לטובת כל ישראל שבכל הדורות.
(דברי יהוהקאל)

ולבני הפלגשים נתן אברהם מתנות
רש"י הק' מביא פלגשים חסר יוד לרמז נשים בכתובה ופלגשים בלא כתובה. הנה אמרו חז"ל סוטה יז. איש ואשה שזכו שכניה שרויה ביניהם, יודי באיש, והאי באשה, כשנשוא איש אשה כותב גם כתובה ויש בזה אות ו' ה' ונשלם שם ה', אבל כשאין כותבים, יש רק חצי שם, דהיינו י - ה. וזה רמז כאן כיון שפלגש אין כותבים כתובה אי"ה חצי שם ולכן נכתב פלגשים חסר יוד, לרמז פלג שם, כי אין אותיות ו' ה' אם אין כתובה.
(הרה"צ מפרמישאל זי"ע)

וילך וכל טוב אדוניו בידו
ברש"י הק' כתב, שאברהם כתב 'שטר מתנה' ליצחק - את כל רכושו. לכאורה קשה, איך נעשה העבד שליח לקדש את רבקה, הרי איתא בקדושין מד, אין העבד נעשה שליח לקדש אשה. אלא כתב בס' המקנה, דאם השליחות בשביל רבו - יכול לקדש לו אשה, לא מכח שליחות, אלא מכח יד עבד כיד רבו והוי משום כאילו הוא עצמו מקדשה ולכן כתב אברהם משטר מתנה ליצחק וגם אליעזר נהיה עבדו של יצחק ויצחק הוא רבו והוא שלח אותו לקדש לו אשה כי עבד ידו כיד בעלים ולכן כששאלה רבקה מי האיש הלזה על יצחק ענה לה אליעזר: 'הוא אדוני', כי היום נעשה לאדוני.
(פני אריה)

ויהי כאשר כלו הגמלים לשתות ויקח האיש נזם זהב
יש להתבונן, מדוע רק אחר ששתו הגמלים נתן לה התכשיטים. הנה הרמב"ן כתב שגמליו של אברהם ששלח עם אליעזר - היו כחמורו של רבי פנחס בן יאיר שהיה נהר מאכילות אסורות או מהגזל. והנה קיי"ל מציאת קטן לאביו, נמצא שהמים ששאבה רבקה שייכים לאביה בתואל, וא"כ איך יתכן שהגמלים שתו ממים גנובים בלי רשות בתואל, אלא צריך לומר כיון שמהו יצא הדבר בודאי יסכים בתואל ליתן את המים לגמליו של חתנו ובתו וזכין לאדם שלא בפניו, ולכן אחר שראה אליעזר שהגמלים שתוים מהבאר של בתואל אי"כ בודאי זה הסמין המובהק שהוא הזיווג המיועד ליצחק ולכן נתן לה אז את התכשיטין.
(חתם סופר זי"ע)

ומגדנות נתן לאחיה ולאמה
ידוע שגזרו חז"ל שאסור להוציא פירות ארץ ישראל לחוץ לארץ כדי לא להפקיע השערים, כי בודאי בחו"ל ישלמו יותר עליהם ואז כולם ישלחו

לשם פירותיהם ולא יישאר לתושבי ארץ ישראל פירות. וא"כ יקשה איך הוציא אליעזר פירות לחו"ל. וי"ל שהוא לא לקח פירות להוציא לחו"ל רק שיהי' לעצמו לאכול עד שיגיע לחו"ל אבל קפצה לו הארץ והגיע תוך שלוש שעות באותו היום שיצא ולא הספיק לאכלם א"כ לא עבר שום איסור.
(האדמו"ר מגור זצ"ל)

לאברהם למקנה לעיני בני חת
יש להבין מדוע עשה הקנין לעיני בני חת, ומה הטעם שצמצר בעפרון לקחת כסף עבור השדה ולא רצה אותה במתנה. וי"ל אחר שאמרו לאברהם נשיא אלוקים אתה בתוכינו ואיתא במדרש שאמרו אתה מלך עלינו וא"כ חייבים לקיים מצות המלך בעל כרחם וא"כ יטען עפרון אח"כ שהיה העסק באונס ואיתא בחו"מ סי' פ"ח שלקחת המלך דין אונס הוא ולכן ביקש לשלם עבור זה וההלכה שאם מכר באונס המכירה קיימת ואם נתן מתנה באונס יכול לחזור בו ולא הוי מתנה ולכן רצה דוקא לשלם

ג"כ קיים מצוה זו והנה, אם אברהם עדיין לא קיים המצוה אז צריך לדאוג לעצמו ואח"כ לבנו אבל מאחר וה' ברך את אברהם בכל וכמ"ש חז"ל בת היתה לאברהם ובכל שמה וא"כ היה לו כבר בן ובת וקיים מצות פרו ורבו לפי בית הלל ועכשיו יש לו לדאוג שבנו יצחק קיים המצוה ולכן קרא לעבדו וציוהו למצא זיווג הגון ליצחק בנו.
(קהלת משה)

ויאמר אל אדוני אלי לא תאבה האשה ללכת אחרי
כתב רש"י הק' כתיב אלי חסר כי היתה בת לאליעזר ורצה להשיאה ליצחק, ויש להבין מדוע כאשר אברהם אמר לו לקחת ממשפחתו כתיב 'אולי מלא, ושם לא אמר רש"י שאליעזר רצה להשיאה בתו ליצחק, ויש לומר שכאשר אברהם נתן לו התפקיד לחפש לו מחותן חשב ששולח אותו אל מחותן חשוב המתאים לאברהם ולהיות חמו של יצחק, אבל כשהגיע לבית בתואל וראה את מעשייהם הנכזים והרמאות בדבריהם, אמר, אם כן אני יותר מחותן נכבד מהם כי אני זקן ויושב בישיבה

זלמן, סוחר הפשתן הוולניא, היה מתוח מאוד
באותו יום. הוא עמד לנסוע אל אחד מבעלי האחוזה הגדולים במדינה, כדי לסגור אתו עסקת ענק של רכישת כל יבול הפשתן השנתי שלו. אותו בעל אחוזה, גוי פולני, היה אדם קשה במיוחד. הוא היה נתון למצבי רוח משתנים, ואזי לו למי שנקלע למחיצתו כאשר מצב רוחו לא היה טוב יתר על המידה.

לחץ ומהורהר הסתובב זלמן באותו בוקר
ברחובות העיר, כשמוחו פועל בקדחתנות במאמץ להשיג תנאים טובים אצל אותו בעל אחוזה.

בעודו פוסע כך, פנה אליו מוקבץ נדבות בבקשת
תרומה. ברגע הראשון רצה לפטור אותו במטבע כלשהו, אך משום מה הרגיש דחף פנימי להיכנס עמו בשחיה.

מה בעשה בכסף שאתן לך?," שאלו בחיבה ובשעשוע.

"אקנה בזה לחם לאכול," ענה הקבצן.

"ומה תיתן לי תמורת התרומה?," המשיך הסוחר להקשות.

"אתן לך ברכה," השיב העני ברצינות גמורה. הסוחר נתן לו את התרומה והקבצן אכן בירכו בהצלחה בכל אשר יפנה.

כל העניין שעשע את זלמן ומיד לאחר מכן שכח
את הקבצן וברכותיו והמשיך להרהר בעסקה הצפויה לו.

כשהגיע אל ביתו של בעל האחוזה, הופתע מאוד
מהתייחסותו הלבבית כלפיו. בניגוד גמור לפעמים הקודמות קיבלו הפעם בחמימות ובתוך זמן קצר סיימו את העסקה, כאשר בעל האחוזה נותן לו תנאים מצוינים ובלתי רגילים.

ובחו"מ סי' ר"ה כתב הרמ"א שבמכירת אונס צריך שיראו עדים את נתינת המעות ולכן עשה אברהם הקנין לעיני בני חת שיהיה שלו ע"פ הלכה ולא יהיה חשש לקרקע גזולה.
(ישמח משה)

ותרד העינה
במדרש רבה סי' ה' כתב העיץ יוסף' בזכות צניעות שהי' ברבקה עשה לה ה' נס כשהלכה בחוץ שהעוברים ושבים לא יכלו להרים עיניהם להסתכל עליה מחמת כאב עינים שעשה ה' להם והביטו לארץ.
(דולה ומשקה)

וה' ברך את אברהם בכל וכו'
ויאמר אל עבדו... להפיש זיווג ליצחק

יש להבין למה לי ההקדמה לשליחות עבדו שה' ברך את אברהם בכל, ויש לומר הנהה הדין של מצות פרו ורבו כאשר יש על האב לקיים מצוה זו וכן על הבן יש חוב זה, אז קודם צריך האב לדאוג לעצמו לקיים מצות פרו ורבו ואח"כ לדאוג שבנו

א מעשה

בדרך הביתה ניסה הסוחר להבין מה הסתתר מאחורי השינוי המפתיע הזה. לפתע הבזיקה במוחו המחשבה, שאולי ברכתו של אותו קבצן היא שגרמה למפנה הבלתי צפוי.

בפעם הבאה כשעמד לצאת למסע עסקים, תר אחרי העני הזה, נתן לו נדבה הגונה וביקש את ברכתו. הלה נראה היה כמופתע מעט מן היחס המיוחד שזכה לו לפתע פתאום מצד הסוחר המכובד, אולם הוא בירכו בלבביות וההצלחה האירה לו שוב את פניה בצורה בלתי רגילה.

מאז הפך הסוחר את הדבר לשיטה - בכל עת שעמד לפני עסקה כלשהי או צעד חשוב אחר בענייניו האישיים, נהג לאתר את העני המסוים הזה, להעניק לו תרומה ביד נדיבה ולקבל את ברכתו להצלחה. לא חלפו ימים רבים והוא היה לעשיר מופלג.

באחד הימים, תוך כדי מסיבת רעים, סיפר את סיבת הצלחתו לחבריו ובתוך ימים נישא בפי כל שמו של הקבצן העני שברכותיו מתגשמות.

השמועה על כך הגיעה לאוזניהם של תלמידי
הבעל"ש ש"טוב שהיו בוולניא והם סיפרו על כך לרובם. "הייתי שמח מאוד לפגוש בקבצן זה," אמר הבעל"ש ש"טוב לתלמידיו, וביקשם בכל לשון לנסות לשכנע את הקבצן הזה לבוא אליו.

הקבצן נישא טוב מיד לבקשת החסידים כי יסע אל הבעל"ש ש"טוב. כשהגיע אליו קיבלו הבעל"ש טוב בחמימות רבה וביקשו לספר את קורות חייו. "חייט אני במקצועי", התחיל האיש לספר. "לקוחותי היו עניים ועיקר עבודתי הייתה תיקון בגדים ישנים. הרבה לא הרווחתי מעבודה זו, ועלה בדעתי להתחבר עם חייט עני כמוני, לנדוד יחדיו

ודולה ומשקה מתורת רבי לאחרים ואני מתאים יותר להשתדך עמו.
(לקוטי בתר לקוטי)

אולי לא תאבה האשה ללכת
רש"י כתב שהיתה לאליעזר בת ורצה להשיאה ליצחק אך אברהם אמר לו אתה ארוור ואנחנו ברוך ואין ארוור מתדבק בברוך. יש להבין איך משמע זה ממה שאמר 'אולי' איך היה צריך להתבטא אחרת? וי"ל שאם לא התכוון לקחת את יצחק לעצמו היה צריך לשאול ולומר "פן" כמו פן יפתה לבכם ולא 'אולי' כי הכלל הוא כשאומרים "פן" הכוונה שהחששים ורוצים שזה לא יקרה ואם רוצים שיקרה הדבר אומרים "אולי" כמו 'אולי תקום משנתך'.
(הגר"א)

ויקח העבד עשרה גמלים
לקח דוקא עשרה שיהיה לו מנין בברכת חתנים שעושים תחת החופה.

(הזקוני)

אברך ה' אשר הנחני בדרך אמת
דרך השדכנים שאומרים דברים שאינם לגמרי אמת כדי לקרב את שני הצדדים לגמר השידוך וזהו ר"ת ש'ד'כ'ן ש'ק'ר ד'ובר כ'ספ' נ'וטל, אבל אליעזר הודה לה' שאותו הנחה בדרך אמת ולא הי' צריך לאמרו שקר

תשב הנערה איתנו
מדוע התחרטו מהשידוך הרי אמרו מה' יצא הדבר, וי"ל מתחילה שראו שאליעזר מחלק תכשיטים כסף וזהב חשבו שגם הם יקבלו מתנות יקרים אבל כאשר קבלו רק מגנות התחרטו על הסכמתם.

היש בית אביך מקום ללון ותאמרו יש גם מקום ללון
ללון הראשון ב"יוד אחר הלמד, ורבקה ענתה ללון עם 'ואו' אחר הלמד וההבדל הוא כי ללון הכוונה לינה אחת, והיא ענתה 'ללון' לינות הרבה. הנה הו"ל אמרו לית כתובה דלית בה תגרא דהיינו שבכל

אויף שבת

בעיירות ובכפרים ולנסות שם את מזלנו.
"פעם הגענו לפונדק יהודי ומצאנו את בעליו עצוב ומדוכא. הוא סיפר לנו שבעל האחוזה עומד להשיא את בתו והטיל עליו את המשימה להשיג עבורו חייטים מומחים כדי להכין את בגדי החתונה - אך משום מה, כל החייטים שבעל הפונדק הביא בפניו לא מצאו חן בעיניו, ועקב זאת התרגז בעל האחוזה על הפונדקאי ואיים עליו בביטול חוזה החכירה ובגירוש מהעיירה,

"כששמענו את דבריו אמרנו לו, שאנו חייטים ואנו מוכנים לנסות את מזלנו. בתחילה צחק הפונדקאי למשמע הדברים. הוא אמר שהבגדים לחתונת בתו של בעל האחוזה צריכים להיות תפורים באיכות משובחת, על ידי תופרים מומחים ויודעי שם. אך אנחנו הצלחנו לשכנעו שאין לו מה להפסיד מן הניסיון.

"הוצגנו בפני בעל האחוזה ותפרנו בגד אחד לניסיון, ולמרבה השמחה וההפתעה מצאה עבודתנו חן בעיני כל בני ביתו וניתנה לנו כל המלאכה.

"מיים וילות עבדנו בשקדנות וביצענו את העבודה לשביעות רצונם המלאה של הפריץ, אשתו ובתו. הוא שילם לנו בעין יפה והיה אסיר-תודה לפונדקאי שהביא אותנו אליו.

"כשעמדנו כבר לעזוב את ביתו נודע לנו לפתע על משפחה יהודית שכלואה בבור אצל בעל האחוזה. היתה זו משפחה של פונדקאי מעיירה סמוכה שפיגרה בתשלומי החכירה ועקב כך הושלכה לכלא עד שישולם החוב. שאלנו מהו סכום החוב, והשיבו לנו שמדובר ב-300 רובל.

"הואיל וכל אחד מאתנו הרוויח עד כה בערך כסכום

יצטרך להתחנן לעפרון מינו בני חת את עפרון לשר צבא של העיר ואח"כ כשראו שהוא מסרב למכור לאברהם אמרו לו אם אתה מסרב אנו נוריד אותך מגדולותך ולכן אמר עפרון "לעיני בני עמי" כי רק מפני רצון העם אני מוכן למכרה ולכן התורה נתונה בעיקר לבני חת.

ואשאל אותה... ואשים הנום...

כתב רש"י הק' שינה הסדר כי באמת קודם נתן המתנות ואח"כ שאל אותה בת מי את ושינה כדי שלא ישאלו אותו איך נתת לה ועדיין איך יודע בת מי היא, ובאמת איך עשה כך, ונראה לומר כיון שראה שהמים עולים לקראתה כפי שכתב רש"י כי כתוב ותמלא כדה ותעל ולא כתיב ותשאב, ונס כזה יש רק באנשים יראי ה' ולכן נתן לה אבל כשסיפר להם לא אמר שעלו המים לקראתה כי לא יאמינו לו רק אמר להם "ותשאב" ולכן היה צריך לשנות ולומר שקודם שאל אותה מי היא ואח"כ נתן לו המתנות.

המתנות.

פנינים יקרים

הזה, פניתי אל חברי ושאלתיו אם יסכים להשתתף עמי במצווה גדולה זו של פדיון שבויים. הוא סירב והסביר שיש לו אשה וילדים הרעבים ללחם. 'אם כך', אמרתי, 'אעשה זאת בעצמי'. הוצאתי את כל הכסף שהרווחתי בנודתי ומסרתיו לפריץ.

"הפריץ ואשרו עמדו משתאים נוכח המעשה שעשיתי ומרוב התפעלות אף החזיר הפריץ את הפונדק ליהודי המסכן ושחררו מתשלום דמי חכירה בשנה הראשונה.

"חזרנו לוילנא ומאז נפרדו דרכנו. חברי עשה חיל בכסף שהביא עמו ואילו אני חזרתי לתיקון בגדים ישנים ומצבי הלך והידרדר עד שהגעתי לפת לחם והתחלתי לפשוט יד."

הבעל-ישם טוב הקשיב כל אותה עת לסיפורו של הקבצן החייט ועל פניו ניכרה קורת רוח רבה מאוד. הקבצן עשה אתנחתא קלה. אחר כחכה בגרונו וחייך במבוכה. "אינני יודע את סיבת הדבר, אך לאחרונה החלו לפתע אנשים לבוא אלי ולבקש את ברכתך. באיזוילתם חשבו שברכת חייט עני ועלוב יכולה להועיל להם, אבל הייתי זקוק לעזרתם ובריכתך אותם.

"ועכשיו רבי", סיים החייט בבכי את סיפורו, "אם עשיתי בכך מעשה לא טוב אנה תפלה עבורי והורה לי דרך תשובה..."

הבעל-ישם טוב הרגיעו אמרו לו, כי בזכות מסירות נפשו הבלתי רגילה עבור יהודי שני, זכה למתנת שמים נפלאה, שכל ברכתיו יתקיימו.

שוב לא חזר החייט לעירו, אלא נשאר בצלו של הצדיק שקירבו וחיבבו ולימדו תורה, וברבות הימים הפך לאחד מתלמידיו הנאמנים.

יותן לי את מערת המכפלה

יש להבין מדוע לא קנה אברהם ל"ח שנים קודם פטירת שרה כשראה את המערה ע"י שברח אחד הפרים לישם ואז גילה את קבורת אדם וחווה והריח ריח גן עדן ובכל יום הלך לישם להתפלל שחרית והיה לו לרכוש אז את המערה. וי"ל כיון שעפרון לא ראה כלום שם וכל פעם שרצה להיכנס לראות מה בתוכו יצא אש לקראתו והיה נפחד מאוד ממה שראה ושמע על כן אם היה אברהם או מפציר למכור לו היה חושש שיש שם משהוא טמיר ונעלם מעיניו וגלוי רק לאברהם ואז היה מבקש סכום עצום או שלא היה מוכרו בשום ממון שבעולם לכן חיכה עד שמתה שרה ואז אינו ניכר שיש שם איזה סגולה ולכן נמכר.

עוד איתא במדרש שמי שהיה נוכח בהלוי של שרה זכה לחיים ארוכים להיות גם בהלוי של אברהם אבינו גם אם נגמרו שנותיו קודם - חנן ה' אותו באריכות ימים ושנים.

ספה (ק)

ויצא יצחק לשוב בשדה
דרשו חז"ל יצחק תיקן תפלת המנחה, ומדוע קרא לתפלה שתתיקן 'תפלת מנחה' ולא קרא על שם הצהרים, והתירוץ הוא כי הוא היה בעצמו קרבן עולה, וצריך להוסיף לזה מנחה, ולכן קראו לתפלה מנחה לצרפו לקרבן.

לבני הפלגשים נתן אברהם מתנות

פירש"י הק' כל מה שקיבל עבור שרה לא רצה להנות מהם ונתן לבני הפלגשים ידוע העובדא מהרה"צ הק' מרוזין זצ"ל זי"ע שקנה סוסים עם תכשיטי כסף וכליהם מהמעוות שקיבל מאינשא דלא מעליא וכן כאן ויתן אברהם את כל אשר לו ששייך לשורש נשמתו של אברהם זה נתן ליצחק אבל לבני הפלגשים נתן מתנות אחרות שאינם שייכים לנשמתו של אברהם.

שני חיי שרה

וברש"י הק' כולם שוים לטובה משא"כ אצל אברהם לא כתיב כן אלא ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים, ולא מסיים הפסוק שני חיי אברהם, ויש לפרש הדבר כי ידוע שאברהם לא הכיר את בוראו מיום הוולדו אלא או בג' שנים או במ"ח שנה ויש גירסא בן מ' הכיר את בוראו ויש אומרים בן י"ג שנה (פרקי דר"א פרק כ"ו וכן בפייט יום ב' דר"ה) ולכן לא שייך לומר על אברהם כולם שוים לטובה משא"כ בשרה לא מצינו שעבדה ע"ז ולכן יש לומר אצלה כולם שווים לטובה, וכן סוף פרשת נח שם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה ושם ברש"י ע"ש שסכתה ברוח הקודש ויפלא הדבר וכי ביום לידתה כבר שידעו שיהי' לה רוח הקודש אלא להורות שמיום לידתה היתה עומדת מוכנת לנבואה כמש"כ בטרם אצרך בבטן ידעתך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא לגויים נתתך ולכן שייך רק אצל שרה כולם שווים לטובה ולא אצל אברהם.

גמלים מגמלי אדוניו

כשם שהצדיקים הראשונים היו חסידים כך בהמתן היו חסידות, אמרו גמליו של אברהם אבינו לא נכנסו לבית שיש בו עבודת כוכבים שנאמר: ואנכי פניתי הבית ומקום לגמלים מלמד שלא נכנסו הגמלים לבית לבן הארמי עד שפינו כל העבודת כוכבים מלפניהם.

ויען לבן ובתואל

פירש"י הק' שלבן היה רשע ודיבר לפני אביו והקשו המפרשים וכי לא היה יכול להתאפק לפני אנשים זרים וליתן הכבוד לבאיו ומצינו גם אצל גויים שנותנים כבוד לאביהם בפני זרים, ונראה שהיות שלא רצו ליתן את אחותם לבית צדיקים לכן התחכם לבן להראות גודל רשעתו ועי"ז ימנע אליעזר משידוך זה כי רוב בנים דומים לאחי האם והוא רשע, ובאמת אליעזר לא חש לזה כי גר שנתגייר כקטן שנולד דמי וא"כ אין ללבן שום יחוס וקרבה עם רבקה.

מזה יצא הדבר

ויש להבין אם האמינו לאליעזר כל מה שסיפר על הדרך ליוזוג זה והאמינו שמה' יצא הדבר א"כ מדוע התחרטו אח"כ ואמרו תשב הנערה ותאנו ימים או עשור ואח"כ שנאלה את פיה וכו' ולמה רצו לתת את רבקה והיכן האמונה שלהם שמה' יצא הדבר, ונראה שהם לכתחלה לא רצו ליתן את רבקה להנשא לצדיק ודרך העולם אם מציעים לאבי הבת איזה בחור שאינו מכירו אז אם האב מיד מסכים ואומר אני מוכן לתת את בתי ללא שום חקירות ודרישות וללא שום מסכם אז כנראה שיש לבת איזה חסרון גדול ולכן מסכים לתת אותה מיד ולא אומר שנאלה את פיה להראות לאליעזר שיש לה איזה חסרון ובודאי תסכים ללכת לכל מי שייסכים לקחת אותה וזו אליעזר יסוג אחר מכל השידוך הזה אבל כיון שהוא ידע כי מה' יצא הדבר ונתקבלה תפלתו לא חש לכל זה וכאשר ראו שהיו

כתב סופר

מזה יצא הדבר

ויש להבין אם האמינו לאליעזר כל מה שסיפר על הדרך ליוזוג זה והאמינו שמה' יצא הדבר א"כ מדוע התחרטו אח"כ ואמרו תשב הנערה ותאנו ימים או עשור ואח"כ שנאלה את פיה וכו' ולמה רצו לתת את רבקה והיכן האמונה שלהם שמה' יצא הדבר, ונראה שהם לכתחלה לא רצו ליתן את רבקה להנשא לצדיק ודרך העולם אם מציעים לאבי הבת איזה בחור שאינו מכירו אז אם האב מיד מסכים ואומר אני מוכן לתת את בתי ללא שום חקירות ודרישות וללא שום מסכם אז כנראה שיש לבת איזה חסרון גדול ולכן מסכים לתת אותה מיד ולא אומר שנאלה את פיה להראות לאליעזר שיש לה איזה חסרון ובודאי תסכים ללכת לכל מי שייסכים לקחת אותה וזו אליעזר יסוג אחר מכל השידוך הזה אבל כיון שהוא ידע כי מה' יצא הדבר ונתקבלה תפלתו לא חש לכל זה וכאשר ראו שהיו

והצדקה לקוחה לייצוק למרות כל הרמיזים או בקשו לדחות ואמרו תשב הנערה אתנו, ובינתיים ידברו אל ליבה שלא תסכים ואח"כ נשאלה את פיה.

(כתב סופר)

ותלד שרה בן לאדני אחרי זקנתה

צריך להבין מה היה צורך לספר להם ששרה ילדה אחרי זקנתה ויש לפרש שאם יחשבו ששרה ילדה כדרך כל הנשים א"כ יצחק הוא עכשיו בחור כבן שבעים לכל הפחות אם נאמר שאשה יולדת עד גיל שישים וא"כ יאמרו שלא מתאים לרבקה בת השלוש או לפי שיטה אחרת שהיתה בת י"ב שנים ולא יתרצו לתתה ליצחק ולכן אמר שהוא נולד אחרי זקנתה וא"כ הוא עדיין בחור צעיר. (טעמא דקרא)

ואבא היום אל העין

ברש"י הק' מביא היום יצאתי והיום באתי מכאן שקפצה לו הארץ, יש לומר בדרך צחות לשם מה היה צריך נס זה של קפיצת הדרך, מפני מעשה שהיה עם רב חשוב אחד שנסע עם משפחתו לאירוסיו בנו לעיירה רחוקה ובדרך התעייפו ונכנסו לפונדק אחד לשנתות ולנוח מטורח הדרך ובתוך השיחה שאלו את בעל הפונדק אם מכיר את הגביר מעיירה פלוני שהם נוסעים להשתדך עמו ואמר להם שהוא מכיר היטב והוא רמאי ואין תוכו כברו ואז נתבטל השידוך ואמר הרב המדובר שלכן היה קפיצת הדרך לאליעזר כי אם היה הולך בדרך המלך והיה עומד לפוש ואז היה שומע מאנשים בפונדק מי הוא בתואל ולכן ולא היה עושה השידוך ליצחק לכן מן השמים עשו קפיצת הדרך להוציא לפועל זה השידוך. (אוצר צדיקי הדורות)

ויהיו חיי שרה

"ויהיו" בנימטריא ל"ז כמניין שנותיו של יצחק בשעת העקידה, וזה נחשב לכל ימיה של שרה, כי מי שאין לו בנים חשוב כמות.

ויהיו חיי שרה

איתא במדרש כשם שהם תמימים כך שנותיהם תמימים, וקשה הרי לא היו שני חיי אברהם ושרה שוים, אברהם חי 175 שנים ושרה חיה 127 שנים, ויש לומר שיש דעה במדרש שאברהם הכיר את בוראו כשהיה בן 48, וא"כ עד אז לא עבד את ה' וצריך להפחית משני חיו את מספר השנים האלו ויוצא כמדויק 127 כמניין שנות שרה.

בת ק' ככתב כ' רש"י.

הנה בתהילים הפרק 'ענך ביום צרה' הוא כ' ופרק מזמור לתודה הוא ק', ולכן צריכים לדעת שאת ד' עובדים הן בינעך והן במזמור לתודה. כמו שרה שלמרות שהיו לה גם ייסורי נפש, כשנלקחה לבית פרעה, ואח"כ אבימלך, וכן כשהיה רעב בארץ, וכמו"כ לא היה לה זרע עד גיל צ', ובכ"ז מכח אמונתה בה' שהכל לטובה, ומאמתו לא תצא הרעות, וקיימה כשם שמברך על הטובה כך מברך על הרעות, ולכן כולם שווים לטובה, וזהו בת ק' ככתב כ' כולם שווים, הן ברעה והן בטובה.

ולבכתה כ' ועירא

איתא בחז"ל כ' קטנה שלא בכה אלא מעט, ולהבין העניין למה לא בכה רק מעט, יש לומר כיון שהעקידה היה ביום כפור, והמהלך מבית אברהם ושרה עד הר המוריה, היה שלושת ימים, כדכתיב בלכתם לעקידה ויהי ביום השלישי, וא"כ הגיע חזרה לביתו לאחר שלשה ימים, והוא ערב סוכות, וי"ט מבטל השבעה, ולכן ישב רק יום אחד, וזה הוא שבכה רק מעט.

(דבש והלב)

ויקם אברהם מעל פני מתו

יש להבין מדוע לא כתוב 'מעל מתו' ומהו הדגש 'פני מתו', ואפשר לפרש ע"פ הגמרא (ע"ז כ): כשמגיע זמנו של אדם למות בא מלאך המוות וזורק בפיו של האדם טיפה מרה, ועי"ז פניו של האדם מוריקות, ואיתא במדרש שבמערות המכפלה נקברו רק

מי שמות מיתת נשיקה, ולכן בא אברהם לבדוק אם שרה ג"כ נפטרה במיתת נשיקה או ע"י מלאך המוות, ואחרי שראה שאין פניה מוריקות כי לא מתה ע"י מלאך המוות, וא"כ מתה מיתת נשיקה, יכולה היא להיקבר במערת המכפלה, וזהו 'פני מתו'. (רבי יונתן אייבשיץ)

ואקברה מת

שבע פעמים נזכר בפרשה זו, 'מיתה וקבורה' ובכל פעם מזכיר הקבורה ואח"כ המיתה, כגון 'קבור מתך' חוץ מפעם אחת שאז מזכיר המיתה ואח"כ הקבורה, כדכתיב 'זאת מתך קבור',

ויש לפרש שהנה אז כבר היו קבורים שם אדם וחיה, והיו עתידים להיקבר שם עוד ששה צדיקים, והרי ידוע שצדיקים במיתתם קרויים חיים, ורק שעה אחת לפני תחית המתים יחזרו לעפרם, כדי לקיים 'כי עפר אתה ואל עפר תשוב', ולכן אצל הצדיקים הללו הקבורה לפני המיתה, וכנגדם כתוב ששה פעמים הקבורה לפני המיתה 'קבור מתך', אלו הששה צדיקים שעתידיים להיקבר שם עוד, אבל כיון שגם נקבר שם ראשו של עשיו, כשהיה המעשה שלא נתן לקבור את יעקב אבינו, והגיע חושים בן דן ונתן לו מכה ונפל ראשו לתוך מערת המכפלה, והוא היה רשע, עליו נאמר 'זאת מתך קבור' דהיינו המיתה לפני הקבורה, כי רשעים בחייהם קרויים מתים.

(הגר"א)

רמז בפרשה

ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל באר המים לעת ערב צאת השואבות אמרו חז"ל ארבעה צריכים להודות, יורדי הים, הולכי מדבריות, חולה ונתרפא, ויוצא מבית האסורים, וסימנך 'וכל החיים יודוך סלה', "חיים" ר"ת ח'ולה, י'וצא מבית האסורים, י'ם, מ'דבר, **ויש לומר** שגם כאן בפסוק מרומז הארבע הצריכים להודות, 'ויברך הגמלים' היינו ברכת הגומל, ומי חייב בזה, 'מחוץ לעיר' זה הולכי מדבריות, 'אל באר המים' זה מרמז על יורדי הים, 'לעת ערב' זהו חולה שהיה מצבו לעת ערב רח"ל, 'לעת צאת' מי שהיה בבית האסורים ויצא, 'ר"ת ה'בורכה ש'מברכים א'חרי ב'רכת ת'ורה, ו'יאמר ה'" לברך בשם ומלכות.

אחתנו את היי לאלפי רבבה

לבן התכוון בברכתו שכל צאצאיה שכל רבקה תגדל ברוח ובדרך שראתה בבית אביה, דהיינו דרך הרמאות והשקר, ואמרו בדרך רמז "רבבה" ר"ת ר'בקה ב'ת ב'תואל ה'ארמי ובפרט שרוב בנים דומים לאחי האם, והלא לבן הוא אחיה ולכן רצה שבניה ידמו אליו, ולכן אמר אחותנו וכו'.

(יריעות שלמה)

וישקול אברהם לעפרון את הכסף

וברש"י הק' כתב עפרון חסרו ו' ע"כ. ויש לומר שהפסיד עפרון ו' מאות שקל כסף ע"י שאמר לאברהם 'ארבע מאות' כי כאשר אבימלך החזיר את שרה לאברהם את נתן לו אלף כסף כפיצוי כספי שלקח בטעות את שרה, ואברהם הצדיק לא רצה ליהנות מכספו של רשע, ולכן החליט אז שכשיצטרך לקנות קבר לשרה ישתמש בכסף זה, ואילו לא היה אומר עפרון שיתן לו ד' מאות שקל כסף היה אברהם נותן לו אלף שקלים שקבל מאבימלך, אך ע"י שאמר עפרון ארבע מאות הפסיד שש מאות, וזה נרמז בדברי רש"י 'עפרון חסר ו' שהפסיד הו' מאות.

(הגר"א)

ויקם שדה עפרון אשר במכפלה

אמרו רז"ל בסוטה דף י"ג שגם ראשו של עשו נקבר במערת המכפלה. ויש לרמז זה בכתוב שלפנינו, כי ויקם שדה עפרון ראשי תיבות עשו. ונרמז הדבר בראשי תיבות דייקא, ללמד שרק ראשו נקבר שם. **(אגרא דכלה)**

ואברהם זקן בא בימים וד' ברך את אברהם בכל.

נראה לקשר המשך ענין הזקנה עם מה שבירכו ד', דאיתא בב"מ (דף פ"ו) שאברהם ביקש מהש"ת שתבא זקנה על האדם וילבינו שערוותו, וכיון שהיה קלסתר פני יצחק דומה אליו, לא היו אנשים מבחינים בינו לבין יצחק ומי שרצה לדבר עם אברהם היה מדבר בטעות עם יצחק, ע"כ תבע זקנה. וזה שאמר הכתוב, ואברהם זקן, שנפלה עליו זקנה, וזה היה

דבר חדש שלא היה מקורו, ומה גרם לזה, יען ה' ברך את אברהם בכל ופ"י רש"י בכל בנימטריא בן זה יצחק, והיה פניו דומים לאברהם, ע"כ ביקש אברהם ענין הזקנה. **(הגאון החיד"א זצ"ל)**

ואברהם זקן בא בימים וד' ברך את אברהם בכל יש לפרש דהנה אמרו רז"ל (בקיודשין דף ל"ב) אין זקן אלא זה שקנה דעה קנה הכל, דעת קנית מה (דף מ"א) דמי שקנה דעה קנה הכל, דעת קנית מה חסרת. וזה שאמר הכתוב, ואברהם זקן, פ"י שקנה חכמה, וא"כ הרי ה' ברך את אברהם בכל, שע"י קנה הכל ולא חסר לו כלום.

(יבין שמועה)

ותשאב לכל גמליו

וקשה מדוע עכשיו לא עלו המים לקראתה כבתחילה, ויש לומר כי בפעם הראשונה שהיה בדעתה לשנות לעצמה, עלו המים שלא מרצה, אבל אח"כ שהיה כוונתה לגמול חסד עם אליעזר ואנשיו וגמליו, חשוב להקב"ה שיעשה האדם בעצמו פעולה מעשית ולא ע"י נס כי הטירחא למצוה חשובה בעיני ה'.

(קדושת לוי)

ויקח האיש נזם זהב ושני צמידים עשרה זהב וכו' וברש"י הק' ב' צמידים רמז לשני לוחות הברית, עשרה זהב רמז לעשרת הדברות, וכו' ויש גם לרמזו בזה מדוע כל המתנות הוא על מתן תורה, דאיתא בטור או"ח ששלושת הרגלים הם כנגד ג' אבות, פסח - אברהם, שבועות - יצחק, סוכות - יעקב, וכאן בא אליעזר לבקש שידוך ליצחק שהוא כנגד חג השבועות זמן מתן תורתנו, ולכן רמז לה במתנות על קבלת התורה, **וכן נתן לה המתנות קודם שישאל בת מי הוא,** כדי לרמז על מה שאמרו ישראל נעשה קודם לנשמע.

(כ"ק מהרי"ד מבעליא זצ"ל)

וירץ לבן אל האיש אל העין

וברש"י הק' איתא שלבן נתן עיניו בממון ולכן רץ אל האיש, יש לדייק מדוע נקט רש"י "נתן עיניו" ולא אמר חמד את ממונו, ויש ליישב עפ"י הגמרא (ברכות מג) פסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם, כלומר שע"י הריצה נחלש ראייתו, והנה לבן לא חשש לזה ורץ אל אליעזר בשביל הממון, ולכן נקרא זה בלשון רש"י 'נתן עיניו בממון' דהיינו הקריב את ראייתו בשביל הממון, עבור כסף, וזה נרמז בהמשך הפסוק 'החוצה אל העיני'. כי אחרי האותיות ע"ן יש אותיות כס"ף.

(ספה"ק)

ולרבקה אח ושמו לבן וירץ וכו'

וקשה הרי במדרש כתוב שצדיקים שמם קודם להם כגון 'ושמו בועז' אבל הרשעים הם קודמים לשמם, וא"כ כאן היה צריך לומר 'ולבן שמו' ולא 'ושמו לבן', ויש לומר שכאן הייתה ריצתו של לבן לקנא ולהזיק לאליעזר שחשד בו שמבקש קשר לא טוב עם אחותו, ולא ידע שבא בשביל שידוך ליצחק, וכיון שהיה לו אז מחשבה טובה כתוב אצלו 'ושמו לבן' כמו אצל צדיקים.

(אור החיים הק')

וירץ לבן אל האיש וכו' ויבא אל האיש

יש להבין מדוע בתחילה רץ לבן ואח"כ בא מבלי לרוץ, ויש לומר לפי השיטה שאמרו חז"ל על הפסוק 'זה' ברך את אברהם בכל' שהיתה לו בת ובכל שמה, ולבן חשב שרוצים לקחתו לחתן לבת הזאת, ולכן רץ, ואח"כ כשראה הצמידים על ידי רבקה הבין שרוצים את אחותו ליצחק ולא אותו, ואז כבר הלך במתינות.

(משך חכמה)